

MANAGEMENT DEMOCRATIC PENTRU O REȚEA EDUCAȚIONALĂ DE CALITATE

Iceland
Liechtenstein

QED - Democratic
Management for a Quality
Educational Network
2018-EY-PM1P-01-0021

Curs de formare avizat MEN
CCD Dâmbovița

Introducere

- Proiectul cu număr de referință 2018-EY-PMIP-R1-0022, cu titlul "QED - Democratic Management for a Quality Educational Network/ Q.E.D. – Management democratic pentru o rețea educațională de calitate" și acest curs propus pornesc de la analiza realizată la nivelul ISJ Dâmbovița în care au reieșit câteva arii de îmbunătățit în ceea ce privește funcționarea rețelei școlare din județ, cât și ale actului educațional: transparența decizională, eficientizarea activității manageriale, formarea și funcționarea unei culturi democratice în școli, evidențierea rolului profesorului ca agent al schimbării și împuternicirea lui prin metode și instrumente actuale.
- Formatorii au participat la cursuri de formare, stagii de observare, vizite de studiu în state precum Islanda, Norvegia și Finlanda unde și-au dezvoltat competențe noi, au deprins și practicat strategii noi specifice actului educațional din secolul XXI.
- Bazându-ne pe experiența formatorilor vizăm o contribuție prin acest curs la formarea unei rețele de școli democratice în care toți actorii (profesori, elevi, părinți, autorități locale și agenți economici) sunt implicați în elaborarea și implementarea planului de dezvoltare instituțională, în care diversitatea reprezintă un context de învățare pozitiv și profesorul poate fi un agent real al schimbării.

Modulul I - Management democratic

Motto:

*“Lumea este un loc periculos, nu din cauza celor care fac rău, ci in cauza celor care privesc și nu fac nimic.” **Albert Einstein***

*“Educația este cea mai puternică armă pe care o puteți folosi pentru a schimba lumea.” **Nelson Mandela***

*“Working together for a **green**, **competitive** and **inclusive** Europe”*

QED - Democratic
Management for a
Educational Network
2018-EY-PMIP-01-0021

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Tema 1- Managementul școlar în secolul XXI

Care sunt repererele managementului democratic?

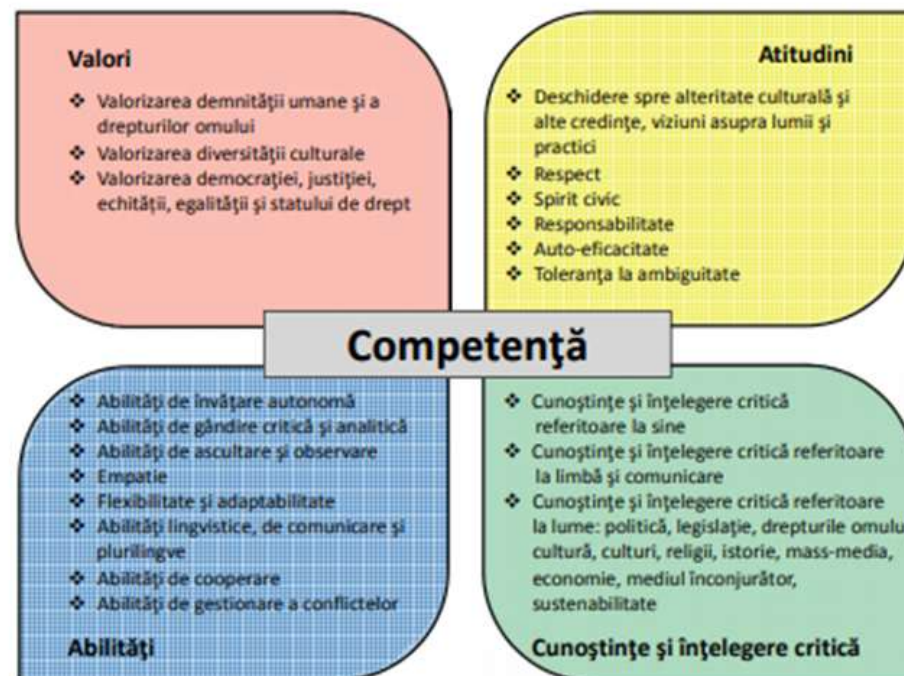
1. Carta Consiliului Europei cu privire la educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului

- Educația joacă un rol esențial în promovarea valorilor centrale ale Consiliului Europei, anume democrația, drepturile omului și statul de drept, dar și în prevenirea încălcării drepturilor omului.
- În sens mai larg, educația este tot mai mult văzută ca mijloc de apărare împotriva violenței, rasismului, extremismului, xenofobiei, discriminării și intoleranței.
- Această conștientizare crescândă este reflectată prin adoptarea Cartei Consiliului Europei cu privire la educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului de către cele 47 de state membre ale organizației în cadrul Recomandării CM/Rec(2010)7.
- Carta este un important punct de referință pentru toți cei implicați în educația pentru cetățenie și drepturile omului. Există speranța că aceasta va oferi un punct focal și va acționa ca un catalizator pentru acțiune în statele membre. Este în egală măsură o cale de diseminare a bunelor practici și de ridicare a standardelor în toată Europa și dincolo de aceasta.

2. Modelul celor 20 de competențe

Modelul conține 20 de competențe în total. Aceste competențe sunt împărțite în valori, atitudini, abilități, cunoștințe și înțelegere critică. Cele 20 de competențe sunt rezumate sub formă de diagramă în figura 1.¹

Figura 1: Cele 20 de competențe incluse în modelul de competență

Modelul propune ca, în contextul culturii democratice și al dialogului intercultural, o persoană să fie considerată ca acționând competent atunci când aceasta răspunde cerințelor, provocărilor și oportunităților pe care le prezintă situațiile democratice și interculturale în mod adecvat și eficient, prin mobilizarea și punerea în aplicare a celor 20 de competențe sau a unora dintre acestea. În cele ce urmează sunt descrise în detaliu fiecare dintre cele patru grupe de competențe, precum și competențele individuale incluse în fiecare grupă.

QED - Democratic
Management for a Quality
Educational Network
2018-EY-PMIP-RI-0021

"Working together for a green, competitive and inclusive Europe"

Tema 2- Documente manageriale necesare în activitatea în școală

- Unde regăsim nevoia democratizării școlii în documentele manageriale? *discuție*
- PDI/PAS – Planul de dezvoltare instituțională (PDI) – un instrument al schimbării http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2011/08/RAPORT-PDI-2011_1.pdf
- Plan operațional - de ce este necesar? Cum se realizează?

aplicații practice

aplicații practice

“Working together for a green, competitive and inclusive Europe”

Planul de dezvoltare instituțională (PDI)

Planul de dezvoltare instituțională constituie documentul de prognoză pe termen lung și se elaborează de către o echipă coordonată de către director, pentru o perioadă de trei — cinci ani.

Acesta conține:

- a) prezentarea unității: istoric și starea actuală a resurselor umane, materiale și financiare, relația cu comunitatea locală și organigramă;
- b) analiza de nevoi, alcătuită din analiza mediului intern (de tip SWOT) și analiza mediului extern (de tip PESTE);
- c) viziunea, misiunea și obiectivele strategice ale unității;
- d) planificarea tuturor activităților unității de învățământ, respectiv activități manageriale, obiective, termene, stadii de realizare, resurse necesare, responsabilități, indicatori de performanță și evaluare.

Planul de acțiune al școlii (PAS)

- Planul de acțiune al școlii (PAS) pentru unitățile de învățământ profesional și tehnic corelează oferta educațională și de formare profesională cu nevoile de dezvoltare socio-economică la nivel local, județean și regional.
- Planul de acțiune al școlii (PAS) se realizează în baza ghidului de elaborare emis de către Centrul Național de Dezvoltare a învățământului Profesional și Tehnic.
- Planul de dezvoltare instituțională, respectiv planul de acțiune al școlii (PAS), se dezbate și se avizează de către consiliul profesoral și se aprobă de către consiliul de administrație. Planificarea strategică, respectiv planul de acțiune al școlii (PAS), pentru unitățile de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică care școlarizează exclusiv în învățământ profesional și tehnic cu o pondere majoritară a învățământului dual, este elaborat de director și se aprobă de către consiliul de administrație.

Planul operațional

- constituie documentul de acțiune pe termen scurt,
- se elaborează pentru un an școlar,
- reprezintă planul de implementare a proiectului de dezvoltare instituțională.

Planul operațional se dezbată și se avizează de către consiliul profesoral și se aprobă de către consiliul de administrație.

De ce elaborăm un plan de dezvoltare instituțională?

- În afară de faptul că este o obligație legală, fiind prevăzut în legea educației,
- Unul dintre motivele principale e ca membrii CA să fie proactivi și nu doar să reacționeze la evenimentele și turbulențele produse de nenumăratele schimbări din sistemul educațional.
- Un alt motiv, poate cel mai important, este:...”*un plan de dezvoltare a școlii este creat pentru a ameliora modul în care învață elevii*” (Berry, B., 1995, p. 49). Structura planului (Berry, B., 1995, p. 46) ar trebui să conțină: „o evaluarea a situației actuale a școlii, o recunoaștere a schimbărilor necesare, un plan al traseului schimbării și o evaluare a resurselor necesare, un mijloc de evaluare a succesului introducerii schimbărilor asupra cărora s-a căzut de acord.” Beneficiile elaborării planului (Berry, B., 1995, p. 49): strângerea legăturilor între membrii personalului, implicarea CA și altor factori în procesul de planificare, personalul primește o direcție și un țel de îndeplinit, sublinierea scopurilor și obiectivelor școlii.

Un proces de proiectare și planificare eficient este o trăsătură esențială a oricărei organizații de succes. Planul este un document de lucru pentru școală. El se bazează pe analiza nivelului actual de performanță, evaluează modul în care tendințele actuale și factorii care vor acționa în viitor pot avea un impact asupra școlii și stabilește priorități și ținte pentru ameliorarea activității viitoare a școlii.

Cine participă la elaborarea planului de dezvoltare instituțională?

- Elaborarea unui plan de dezvoltare a școlii nu este o sarcină care poate fi dusă la îndeplinire de un individ care lucrează singur, chiar dacă acesta este un membru al CA, directorul sau un profesor, ci necesită o implicare puternică din partea întregului personal, în primul rând a personalului didactic, în procesul de consultare cu ceilalți, în special cu părinții și elevii. Includerea personalului școlii atât în procesul de planificare, cât și în implementare este crucial pentru obținerea succesului.
- Pentru ca planul de dezvoltare să ducă la obținerea unor rezultate mai bune de către elevi și la ameliorarea calității învățării și predării, personalul va trebui:
 - să înțeleagă procesul de planificare;
 - să aibă sentimentul de „proprietate” asupra procesului de planificare și să fie implicat în toate etapele acestuia;
 - să își dea seama că accentul pus pe nivelul atins de elevi, pe progresele făcute de aceștia, pe experiența câpătată și pe modul în care ei lucrează la ore și în afara lor, contribuie la ameliorarea activității și la sporirea dragostei de învățatură;
 - să se implice în dezvoltarea profesională proprie;
 - să fie pregătit, dacă este necesar, să își schimbe abordarea în ceea ce privește învățarea și predarea.

Cine participă la elaborarea planului de dezvoltare instituțională?

- Părinților li se va oferi posibilitatea de a contribui la planul de dezvoltare. Această contribuție se referă la toate aspectele educației furnizate de școală: orar, ținută, comunicare, modul în care părinții pot sprijini strategiile de învățare, temele pentru acasă, politica școlii în materie de disciplină și comportament și promovarea educației pentru sănătate.
- La rândul lor, elevii pot avea opinii în ceea ce privește: orarul, temele pentru acasă, ținuta, curriculum-ul la decizia școlii etc. Calitatea și valoarea contribuției elevilor la ameliorarea vieții școlare este foarte mare, chiar și în cazul elevilor de la clasele mici. Ea depinde de măsura în care directorul și personalul sunt capabili să creeze oportunități și un climat adecvat pentru o dezbatere constructivă.

Consultarea elevilor poate fi realizată în diverse moduri, cum ar fi:

- discuții directe cu elevii;
- înființarea consiliului elevilor;
- focus-grupuri pe anumite probleme;
- utilizarea fișelor de feedback și a chestionarelor.

Tema 3 - Construirea culturilor școlare democratice

Pași în realizarea unei culturi școlare democratice:

1. Configurarea specificului școlii (ethos, valori comune, viziune, misiune, curriculum (mai ales CDS) și management) și factorii care stau la baza asigurării unei bune funcționări
2. Evaluarea situației actuale și a perspectivelor
3. Implicarea actorilor: elevi, profesori, părinți, autorități, alte instituții
4. Evaluarea culturii școlare democratice (Cum atingem competențele vizate? - indicatori)

PAȘI PRACTICI ACTIVI PENTRU DEZVOLTAREA ȘCOLII DEMOCRATICE:

1. Găsiți o echipă de oameni care gândesc la fel și formați un grup
2. Efectuați o evaluare a situației în școală împreună cu toți factorii interesați, pe baza instrumentului
3. Creați un plan de acțiune (proiect) pentru implementarea schimbărilor democratice în școală
4. Implementați planul de acțiune care implică toți participanții la procesele de predare și învățare
5. Evaluați schimbările democratice în școală
6. Analizați realizările și eventualele greșeli. Scrieți un model de bună practică și împărtășiți-o altora
7. Planificați pașii ulteriori pentru dezvoltarea democratică a școlii

MODULUL 2 – Metode inovative și instrumente ale profesorului din secolul XXI

Cuprins:

- Proiectarea curriculară pentru secolul XXI (proiectare diferențiată)
- Profesorul ca agent al schimbării
- Metode de învățare utilizate în activitatea didactică (corelarea metodelor cu strategia didactică și cu specificul clasei, metode activ-participative și rolul acestora, facilitarea învățării prin intermediul utilizării metodelor de învățare adecvate)
- Sarcini de lucru pentru elevi (formularea lor, învățarea experiențială, analiza activității, feedback-ul și reflecția)
- Mijloacele didactice (corelarea acestora cu metodele utilizate, cu specificul clasei, integrarea lor în lecție, selectarea acestora după criterii stabilite)

Proiectarea curriculară pentru secolul XXI (proiectare diferențiată)

- Imaginați-vă o zi de școală în anul 1950.
Ce făceau profesorii? Ce făceau elevii? Cum arată școala?
- Imaginați-vă o zi din viața unui om obișnuit în anul 1950.
Cum arată ea? Ce face un om într-o zi obișnuită? De ce abilități are nevoie?
Dar cum arăta o zi obișnuită a unui om în anul 1980?
- Descrieți o zi de școala astăzi
Ce fac profesorii? Ce fac elevii? Cum arată școala?
- Descrieți o zi din viața unui om în octombrie 2019
- Descrieți o zi din viața unui om din anul 2039

Discuții legate de cum ar trebui proiectat curriculumul pentru a fi în pas cu acest secol.

Profesorul ca agent al schimbării

- În secolul XXI accentul educației trebuie să se mute de pe transmiterea de cunoștințe spre formarea acelor **competențe** care îi permit individului să se orienteze într-o lume aflată în continuă schimbare.
- Școala trebuie să îl pregătească pe individ pentru o lume dinamică, pentru meserii care nu au fost create încă, pentru tehnologii ce urmează să fie inventate, pentru probleme ce urmează să își caute soluții.
- Schimbarea nu se poate produce prin individ, ci prin echipe care colaborează și învață împreună.
- Pentru a fi conectată la lumea reală și dinamica ei școala trebuie să-și construiască echipe ale schimbării

“Working together for a green, competitive and inclusive Europe”

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Metode:

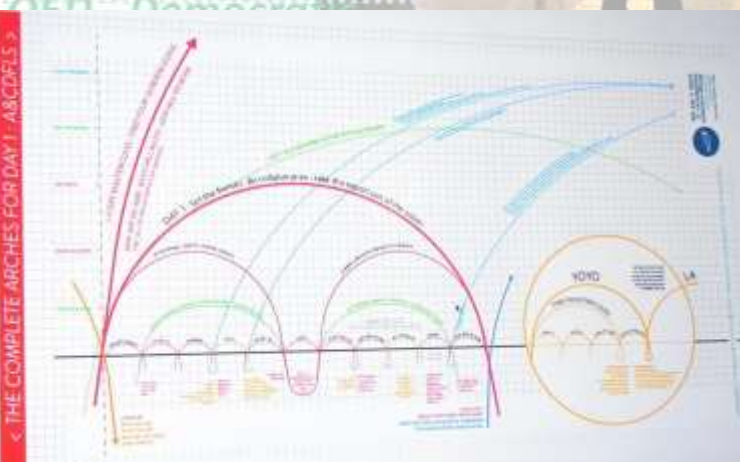
- Check in / Check out
- Portret;
- YOYO;
- Metoda Lego
- Scaunul fierbinte

O metodă de evaluare și reflecție care dezvoltă abilități de analiză a unei activități, dar și un feed-back realist este "Scaunul Fierbinte".

După încheierea activităților, în fiecare grup are loc o analiză a activității fiecărui membru, sub formă de feed-back. Fiecare membru al grupului se va așeza pe rând pe „scaunul fierbinte,” iar ceilalți membri îi oferă feed-back cu privire la activitatea desfășurată și la aportul pe care l-a adus în cadrul grupului, utilizând două propoziții succinte având următorul început:

- Ai ajutat grupul atunci când...
- Aș vrea să văd mai mult din..

Scopul acestui exercițiu este tocmai depășirea acestor stări și evitarea stereotipurilor sau a judecăților superficiale pe care tindem să le fabricăm despre ceilalți, pe de o parte, și confruntarea cu propria imagine pe de altă parte.

MODULUL 3 – Abordarea interculturalității și a cetățeniei democratice în cursurile opționale și activitățile extrașcolare

Tema 1 Diversitatea societății și diversitatea claselor

O caracteristică a secolului XXI o reprezintă accelerarea schimbărilor, ritmul lor precipitat, de unde decurg succesiunea rapidă a curentelor de idei și relativismul viziunilor și al pozițiilor spirituale. Fiind o expresie care sintetizează experiența omului, cultura este implicată în toate formele concrete de existență socială, în toate mecanismele și manifestările esențiale care definesc societatea. Ca urmare, raportarea culturii la structurile societății este o cerință pentru înțelegerea conținuturilor sale valorice și pentru explicarea mecanismelor funcționale care-i asigură dezvoltarea istorică.

Școala deține un rol major în păstrarea spiritului de libertate și toleranță al tinerei generații. Într-o lume marcată de diferențe culturale și lingvistice, școala trebuie să îi învețe pe tineri să conviețuiască într-o societate deschisă și liberă, fundamentată pe autoritatea valorilor împărtășite. Înțelegerea și însușirea concepției conform căreia interculturalitatea înseamnă demnitate și respect acordate individului devine, astfel, o necesitate.

“Working together for a green, competitive and inclusive Europe”

Aplicații

Bingo

Participantilor li se creează cadrul potrivit să interacționeze și să se cunoască mai bine prin aplicarea unor întrebări diverse cuprinse într-o grilă;

Activitatea are rolul de a trece peste prejudecăți și stereotipuri, bazându-se pe comunicare și interacțiune pozitivă, fiecărui participant i se oferă oportunitatea de a-și dezvălui propria identitate.

Activitate de reflecție (întrebări adresate în public):

Cine a strigat primul BINGO!?

Cum a fost?

Care au fost întrebările cele mai potrivite pentru tine?

Care au fost cele mai amuzante? Etc.

Exercițiu – Cât de diversă este școala/clasa mea? - sociometrie

Ireland
Liechtenstein
Norway gran

“Working together for a green, competitive and inclusive Europe”

Tema 2 - Interculturalitate și educația pentru cetățenie democratică

UNESCO definește cultura drept un „ansamblu de trăsături distinctive, spirituale și materiale, intelectuale și afective ce caracterizează o societate sau un grup social. Ea înglobează, pe lângă arte și literatură, modul de viață, drepturile fundamentale ale ființei umane, sistemele de valori, tradițiile și credințele”. În jurul acestei definiții se și plasează conceptul de dimensiune culturală a dezvoltării. Astfel, accentuarea dimensiunii culturale a dezvoltării încurajează energiile creatoare ale cetățenilor.

“Working together for a green, competitive and inclusive Europe”

Aplicație – DIAMANTUL

DIAMANTUL - activitate de grup desfășurată cu scopul de prioritizare a informațiilor și a ideilor/conceptelor.

Etapele activității

1. Participanții se împart în perechi.
2. Fiecare pereche primește 12 itemi (idei concepte) cu privire la diversitate și interculturalitate,
3. Selectați individual 9 itemi în legătură cu criteriul propus.
4. Comparați diamantul individual și creați un diamant al echipei
5. Fiecare pereche plasează itemii în forma propusă în imaginea diamantului, ordonând mai jos cel mai puțin valoros concept, iar în partea de sus cel mai valoros concept pentru respectarea diversității în școala noastră.
6. Împărtășiți propria ordonare cu ceilalți.
7. Realizați diamantul grupei dec ursanți.
8. Prezentarea diamantului și discuțiile în plen în legătură cu tensiunile create, valorile vehiculate și rezultatele individuale, în perechi și diamantul final.

EVALUAREA FINALĂ

- o propunere de îmbunătățire a planului de dezvoltare instituțională justificată printr-o analiză SWOT a activității instituției școlare din perspectiva educației pentru cetățenie democratică și a interculturalității;
- prezentarea unei activități de învățare, la o disciplină, la alegere, proiectată pentru formarea a 1-2 competențe specifice prevăzută/e de programa școlară pentru disciplina respectivă folosind metodele deprinse în curs
- un tutorial/ material de prezentare a transferării celor învățate în activitatea curentă

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Disclaimer:

Material realizat cu sprijinul financiar al Mecanismului Financiar al SEE 2014 – 2021.

Conținutul acestui material (text, fotografii, video prezentate) nu reflectă opinia oficială a Operatorului de Program, sau a Mecanismului Financiar. Informațiile și opiniile exprimate reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorului/autorilor.

QED - Democratic
Management for a Quality
Educational Network
2018-EY-PMIP-RI-0021

“Working together for a green, competitive and inclusive Europe”